

Acest buletin anual al Arhivelor statului din Bulgaria prezintă în nr. 7, pe 1963, următoarele rubrici: articole, documente, prezentări de fonduri arhivistice, semnalări de noi achiziții, recenzii, comunicări, cronică.

Din articolele care interesează îndeosebi și pe cercetătorii străini, semnalăm în primul rând pe acela al lui **M. Alexiev**, redactorul responsabil al revistei, *Planul de perspectivă și sarcinile Arhivelor statului* (p. 3—13), în care se arată sarcinile imediate și de perspectivă ale Arhivelor statului din țara vecină, dintre care reținem câteva. Astfel, pe lângă completarea fondurilor proprii, a căror creștere este arătată în cifre impresionante, una din preocupările de bază este și procurarea unor microfilme după materialele arhivistice ce se află în depozitele din străinătate, în primul rând în U.R.S.S., R.D.G. și R.P.R. Interesant este și planul de informare a cercetătorilor, prin publicarea unor inventare și cataloage, precum și prin continuarea tipăririi unor colecții de documente.

Considerații demne de luat în seamă se găsesc în articolul lui **K. Gheorghiev**, intitulat *Studiul izvoarelor, ramură neglijată pînă acum în știința noastră* (p. 14—30). Se dau câteva citate care arată deosebita preocupare pe care Rakovski, Levski, Karavelov și Botev au avut-o pentru păstrarea materialelor istorice. Interesantă este în această privință îndrumarea dată de Levski colaboratorului său de la Turnu-Măgurele, negustorul Danail Popov. Autorul face și observații critice asupra felului în care au fost publicate în Bulgaria, în ultimul timp, câteva dintre colecțiile de documente interne (turcești) sau externe, în special cele din arhivele vieneze.

Bineînțeles, pentru cercetătorii din țara noastră, una dintre arhivele care interesează în cea mai mare măsură este aceea a Renașterii bulgare. În această privință, articolul lui **Мl. Radkov** este deosebit de instructiv. Așa cum arată și titlul, *Din istoria Arhivei Renașterii bulgare* (p. 43—65), cititorii găsesc aici o detaliată prezentare a modului în care a luat ființă și s-a dezvoltat această arhivă. Este de regretat că acest studiu, atât de interesant, nu a fost dus pînă la zi, pentru a ne da informații și asupra situației și a fondurilor de care dispune arhiva astăzi.

Alături de aceste articole sînt și altele, care interesează mai mult pe cercetătorii bulgari. **L. Dimitrov** semnează un articol în legătură cu clasificarea materialelor documentare, provenind din fonduri mici de același tip, interesant pentru datele sale tehnice. **S. Lopodacika** și **L. Dimitrov** se ocupă de unele probleme economice din primul plan cincinal bulgar, iar **М. Penkova** dă date asupra detașamentului de partizani V. Levski, care a operat pe coasta Mării Negre în 1944.

Și la rubrica documente găsim materiale care ne interesează în mare măsură. Astfel, importante sînt cele 28 de documente publicate de **N. Jecev** în articolul său *Din corespondența deportaților politici bulgari în deceniile al 7-lea și al 8-lea ale secolului al XIX-lea* (p. 220—262). În istoriografia bulgară mai există publicații de acest gen, dar mai toate sînt amintiri scrise mai tîrziu de cei care s-au reîntors de la Diar-Bekir sau din alte închisori și locuri de exil. Documentele publicate de Jecev sînt materiale ieșite chiar din mîna acestor deportați și chiar din timpul detențiunii lor. Deși semnatarii acestor scrisori trebuiau să țină seama de cenzura otomană, totuși în ele găsim o serie întreagă de amănunte foarte utile. Unele dintre ele sînt în legătură cu emigrația bulgară în România. Interesantă este scrisoarea luptătorilor din ceata condusă de Hagi Dimităr și Ștefan Karagea către conaționali lor din România, cărora le cer ajutorul, deoarece, după propriile lor cuvinte, aceștia erau unicul lor sprijin, unica lor nădejde. După cum afirmă și autorul în note, se pare că acest ajutor s-a dat, în sensul că s-au trimis emisari prin orașele de la noi din țară, în care erau și bulgari, cerîndu-le să contribuie benevol. Este interesant și faptul că pînă la acești deportați ajungeau unele ziare și reviste bulgare, între care cunoscuta publicație editată de Karavelov la București «Знание».

Într-o altă scrisoare găsim și unele amănunte, necunoscute pînă acum, asupra unor emigranți bulgari din România care au participat la aceeași ceată. Alte scrisori sînt adresate aceluiași negustor bulgar de la Turnu-Măgurele, Danail Popov. De fapt, acesta din urmă a ținut cea mai strînsă legătură cu toți deportații. El a fost unul dintre cei mai valoroși colaboratori ai lui Levski și tot prin intermediul său obținea Hristo Botev materiale despre condamnații de la Diar-Bekir, pe care le publica în ziarele sale de la București.

Subliniem și scrisoarea lui Kiril Botev, fratele poetului, către Evloghie Gheorghiev din București, prin care îi descrie călătoria sa pînă la locul deportării. În sfîrșit, alt emigrant, care a reușit să evadeze după 15 ani de detențiune la Diar-Bekir, cerea ajutorul «Asociației de binefacere» de la București.

Cele 28 de documente publicate de **N. Jecev** formează doar o mică parte din marelui număr care se păstrează în arhivă. Autorul a ales pentru publicare pe cele mai semnificative. Actele sînt însoțite de o scurtă introducere, în care se subliniază importanța lor, și de o serie de adnotări. Util este și indicele de localități necunoscute și de cuvinte turcești sau rare. Documentele